

у процедурі врегулювання спору, не може брати участь у розгляді цієї справи по суті або перегляді будь-якого ухваленого в ній судового рішення.

Також законодавець ввів обмеження щодо єдиної можливості сторін скористатися процедурою врегулювання спору за участю судді. Повторне звернення до цієї процедури не допускається. Слід зазначити, що обмеженими є строки тривалості процедури врегулювання спору суддею – протягом розумного строку, але не більше ніж 30 днів з дня постановлення ухвали про її проведення.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що процедура врегулювання спору за участю судді є дієвим та ефективним механізмом, який забезпечує вирішення справи на ранній стадії, ефективно використовує ресурси суду, в подальшому забезпечує якісний судовий розгляд справи, зменшує судові витрати сторін та задовольняє інтереси обох сторін та їх ділові стосунки. Але при цьому слід зауважити, що для деяких суддів здійснення цієї процедури може стати справжнім викликом у зв'язку з необхідністю відходження від звичних судових процедур та манери ведення процесу. ЦПК України не передбачає спеціальних додаткових умов для суддів щодо здійснення процедури врегулювання спору суддею, вбачається, що у цій процедурі суддям можуть стати у пригоді володіння навичками комунікації та базові вміння медіатора.

Чванкін Сергій Анатолійович

кандидат юридичних наук, доцент,

голова Київського районного суду м. Одеси,

голова Асоціації слідчих суддів України

ОНЛАЙН- МЕДІАЦІЯ

Проведення медіації з використанням Інтернету, в дистанційному режимі, практикується здебільшого в транскордонних спорах або за неможливості сторін перебувати в одному місці. Особливо актуальним дистанційний режим став через COVID-19, коли мирне врегулювання спорів за допомогою медіації вимушено

перейшло в Інтернет.

Проведення онлайн-медіації є можливим через використання різних технологій, наприклад, чат-конференцій, відеоконференцій, аудіоконференцій, симультанних або асинхронних повідомлень, електронного листування, географічних зображень тощо. У випадку використання аудіовізуальних технологій онлайн-медіація більше схожа на традиційну медіацію за рахунок аудіовізуального спілкування сторін і медіатора. У такому випадку дві сторони медіації, як правило, мають два конференц-канали: один для зв'язку кожної зі сторін із медіатором і один для загальної конференції між двома сторонами та медіатором. Сторони отримують доступ від медіатора до цих каналів зв'язку, і саме через них відбувається спілкування. У випадку використання текстових методів медіатор спілкується зі сторонами через текстові повідомлення, листування або чат, при чому таке спілкування може бути як симультанним, тобто в режимі реального часу за допомогою чату, так і асинхронним – із використанням повідомлень або електронних листів, коли спілкування відбувається із перервами [1].

Якщо процес медіації повністю відбувається онлайн, говорять про «віртуальну» медіацію.

Зустрічі проводяться за допомогою відео або телеконференцій, і будь-яка форма подання документів полегшується за допомогою зашифрованої хмарної платформи, доступної через Інтернет. Наприклад, за допомогою платформи *Zoom* (американська платформа, що надає послуги дистанційного конференц-зв'язку). Врегулювання спорів за допомогою медіації в Інтернеті дуже схоже на «справжню» медіацію. Сторони можуть обрати спільне засідання, на якому будуть зроблені вступні заяви. Після цього медіатор запрошує учасників до кімнати обговорень. Як правило, в складних комерційних спорах сторони можуть надати додаткові свідчення або важливі документи на підтримку своєї справи. Якщо угода досягнута, сторони можуть підготувати проєкт і обмінятися підписами через *DocuSign* або аналогічні програми. Все можна зробити онлайн. У

майбутньому цей варіант, можливо, замінить медіацію в класичному її поданні [2].

Дистанційні форми спілкування актуальні для таких напрямків медіативної практики, як сімейна і відновна медіація, де сторонам іноді складно зустрічатися безпосередньо в зв'язку з напруженістю відносин (наприклад, між подружжям або між жертвою і правопорушником), або правопорушник відбуває покарання у виправних установах. Крім зазначеного, дистанційна медіація дозволяє вирішити завдання безпеки медіатора (при зверненні лю- дей із психічними відхиленнями).

Але поряд із зазначеними плюсами медіація-онлайн має і недоліки – психологічні особливості сприйняття один одного в онлайн-просторі, а саме: 1) розмова через комп'ютер, як і телефонна розмова, підсвідомо сприймається сторонами як короткострокова, в той час як медіативна сесія в середньому триває 2–3 години; 2) відчувається відмінність у спілкуванні з людиною, яка поруч, і зображенням її на екрані. В силу зазначених психологічних причин зменшується і емоційний вплив медіатора, виникають перешкоди для встановлення довіри, обмежуються можливості безперервного контакту очей як інструменту встановлення каналу комунікації (рапорту), обмежуються можливості медіатора щодо аналізу невербальної інформації. З цих причин розвиток онлайн-медіації має здійснюватися з використанням відеоконференцзв'язку, котрий дозволяє максимально наблизити процедуру спілкування до реальності. Крім того, одним із найбільш вагомих аргументів проти проведення онлайн-медіації виступає те, що медіація за своєю соціальною спрямованістю покликана повернути суспільству цінність людського спілкування [3].

Не зважаючи на сказане, онлайн-медіація розвивається. Як один із способів альтернативних способів вирішення спорів, він пропонується системами ODR, які аналізувалися вище.

Список використаної літератури:

1. Цувіна Т. Онлайн медіація: світовий досвід та перспективи для України. *5 років діалогу і 25 років медіації в Україні: від протистояння до порозуміння* : зб. статей /ред.-укл.: А.

- Гусев, К. Гусева, Г. Похмелкіна; за заг. ред. І. Терещенко. К.: ВАІТЕ, 2019. С. 160. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/3/6/448168.pdf>
2. Виртуальная медиация: урегулирование бизнес-споров через Интернет. URL: <https://iqdecision.com/virtualnaja-mediacija-uregulirovanie-biznes-sporov-cherez-internet/>
 3. Здрок О. Н. Перспективы развития процедур онлайн урегулирования споров в международном и национальном судопроизводстве. *Использование элементов электронного правосудия в деятельности Экономического Суда СНГ и национальных судов* : матер. Междунар. научно-практ. конф. / Экономический Суд СНГ. Минск, 2017. С. 63. URL: http://sudsn.org/download_files/publication/2017/conf_2017_2.pdf

Васильків Валентина Ігорівна
аспірантка 3-го курсу НУ «Одеська юридична академія»
науковий керівник – д.ю.н., професор Голубєва Неллі Юріївна

АЛЬТЕРНАТИВНІ СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ СПОРУ ПРО ЗАХИСТ ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ В ІНТЕРНЕТІ

Розвиток сучасної правової держави визначається не лише її можливістю забезпечити громадянина доступом до правосуддя у його класичному розумінні, але й визначається виникненням та функціонуванням у державі нових інструментів, що забезпечують не менш швидкісне та якісне вирішення спору, порівняно з можливістю звернення до суду. Вирішення спору, що виник та триває в Інтернеті (Мережі) потребує окремої уваги зважаючи на його особливості, що пов'язані зі швидкістю збільшення обсягу завданої шкоди у зв'язку з порушенням права на повагу честі та гідності фізичної особи. З огляду, принаймні, з таких причин виникає необхідність використання альтернативних способів вирішення спору.

Не вдаючись до дослідження вже існуючих в українській правозастосовній практиці способів захисту цивільних прав, варто зазначити, що альтернативні способи вирішення спору в українському законодавстві існують нещодавно, проте їх дослідження набуває великого значення. Зокрема, це проявляється в існуванні Проекту Закону «Про медіацію», де медіація визначається як добровільна, позасудова, конфіденційна, структурована процедура, під час якої